

Nd.

319. Nefndarálit

um frv. til l. um framkvæmdasjóð ríkisins.

Frá minni hl. fjárhagsnefndar.

Fjárhagsnefnd hefur ekki getað orðið sammála um afgreiðslu þessa frv. Meiri hl. nefndarinnar vill samþykkja það, en ég get eigi á það fallizt og vil hér gera nokkra grein fyrir því, af hvaða orsökum það er.

Frv. þetta var flutt af nokkrum framsóknarþingmönnum á aukaðinginu í vetur og svo aftur á yfirstandandi þingi. Aðalatriði þess eru tvö:

1. Að skipta ríkissjóðnum og kalla nokkurn hluta hans framkvæmdasjóð, leggja þá upphæð í sérstakan reikning í landsbankanum og leggja svo fyrir, að því fé skuli verja að stríðinu loknu til nauðsynlegra framkvæmda.

2. Að kjósa 5 manna nefnd til að gera tillögur til Alþingis á hverjum tíma um það, hvaða framkvæmdir eigi nú að leggja í.

Um það er enginn ágreiningur milli mín og annarra nefndarmanna, að okkar þjóð er mikil þörf á fé til nauðsynlegra framkvæmda, til ræktunar, húsaþbygginga, verksmiðjubygginga, hafnargerða, vegalagninga, brúargerða, simalagninga, rafstöðva, raflagna o. fl. o. fl. Að koma þessum framkvæmdum í verk er það framtíðarstarf, sem fyrir þjóðinni liggur, og hvernig það gengur fer eftir því, hversu vel tekst með framleiðslu atvinnuveganna og aðra fjármálastarfsemi. Að styðja að því, að þetta gangi sem bezt, er og á að vera eitt aðalverkefni Alþingis. En ég fæ ekki séð, að þetta muni ganga neitt betur, þótt fé ríkissjóðsins sé skipt og sumt kallað framkvæmdasjóður og sumt ríkissjóður. Ríkisstjórn og Alþingi hlýtur á hverjum tíma að ráða yfir fénu án tillits til þess, hvort það er í mörgu lagi eða ekki. Á annað er líka að líta í þessu sambandi, eins og nú stendur, og það er, að ríkið og fyrirtæki þess skulda tugi milljóna. Að borga þær skuldir á meðan stríðið stendur tel ég sjálf-sagt, að svo miklu leyti sem það fæst vegna gerðra samninga. Þetta vill meiri hl. fjárhagsnefndar einnig gera, en á þann hátt að taka til þess ný lán innanlands. Þetta ætti þá að gerast á þann hátt, að jafnhliða því, sem ríkisstjórnin á að leggja 10—20 milljónir af fé ríkisins inn í landsbankann vaxtalaust og kalla það framkvæmdasjóð, þá á hún að taka annað eins að láni fyrir 4—5% vexti, til að greiða með því erlendar skuldir, ef það fæst. Þetta getur náttúrlega gengið, en ég fellst ekki á, að það sé hagfelld fjármálastjórn.

Þá er þess að geta, að af því fé, sem ríkissjóður á nú handbært, mun þurfa verulega upphæð til verðuppbóta á landbúnaðarafurðir og til annarra ráðgerðra dýrtíðarráðstafana. Hve mikið muni til þessa þurfa að leggja, er enn óvíst, en með tilliti til þess er ekki rétt að ákveða frekari bönd á fénu en þörf er á. Um hina fyrirhuguðu 5 manna nefnd, sem á að hafa umsjón með framkvæmdasjóðnum og gera tillögur til Alþingis um ráðstöfun hans, er það að segja, að ég sé enga nauðsyn á henni. Hún virðist eiga að vera eins konar aukafjárveitinganefnd. Má um það segja, að þetta sé eitt vitni af mörgum um þá frábæru hugkvæmni, sem sumir menn hafa til að bera, þegar um það er að ræða að stofna nýjar nefndir og ný störf. Stjórn ríkisins er því orðin vafin í nefndum og ráðum, og Alþingi hefur á mörgum sviðum við það að fást að yfirfara tillögur frá nefndum og ákveða, hvort álit þessarar eða hinnar eigi að gilda o. s. frv. Það má segja um þessa nýju nefnd, að ekki muni um einn kepp í sláturstíðinni. Það skipti ekki næsta miklu máli, þótt einni óþarfri nefnd sé bætt við, en ég get ekki verið með því.

Af framangreindum orsökum legg ég til, að frv. verði afgreitt með svo hljóðandi

RÖKSTUDDRI DAGSKRÁ:

Þar sem ekki er enn vitað, hve mikið af tekjuafgangi ríkissjóðs frá 1941 er hægt að nota til skuldagreiðslu, þar sem ekki er upplýst, hve mikið fé þarf til verðbóta á landbúnaðarafurðir og annarra dýrtíðarráðstafana, og þar sem ekki verður séð, að nein trygging eða umbót sé í því að skipta ríkissjóðnum, þá telur deildin ekki heilbriggt að lögfesta frumvarpið og tekur fyrir næsta mál á dagskrá.

Alþingi, 4. maí 1942.

Jón Pálmason.